

Коробка Олена Михайлівна,
судовий експерт сектору
товарознавчих та гемологічних
досліджень відділу товарознавчих,
гемологічних, економічних,
будівельних, земельних досліджень
та оціночної діяльності Запорізького
НДЕКЦ МВС

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

На сучасному етапі суспільного розвитку значно зросла потреба у залученні спеціалістів у галузі товарознавства, а саме у судово-товарознавчій експертизі, під час розслідування та судового розгляду кримінальних, господарських і цивільних справ.

Судово-товарознавчі експертизи необхідні для розслідування кримінальних правопорушень (розкрадання державного, суспільного або приватного майна, скоєння розбоїв та грабежів, фальсифікації продукції, недобросовісної конкуренції тощо) і цивільних справ (розподіл майна, вирішення господарських спорів, виключення майна із опису, відшкодування збитків при пошкодженні майна тощо).

Сутність судово-товарознавчої експертизи полягає у тому, що за допомогою спеціальних досліджень встановлюються фактичні товарні властивості, ступінь зниження вартості товарів, відповідність показників якості товарів нормативним документам, встановлення дефектності, причин їх виникнення, та ринкова вартість товарів. Головним завданням експерта-товарознавця є встановлення ринкової вартості товарів з урахуванням усіх чинників, які впливають на їх споживчі характеристики.

Одна із особливостей судової товарознавчої експертизи – це можливість встановлення ринкової вартості як за наявності так і за відсутності об'єктів дослідження.

Ринкова вартість – вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу [1].

Основні завдання, що вирішуються при визначенні ринкової вартості товару:

- ідентифікація товару;
- класифікація товару;
- визначення фактичного стану товару;
- аналіз вартості товару на конкретну дату в певному регіоні, на споживчому ринку.

Ідентифікація – це ототожнення, прирівнювання, уподібнення,

розпізнавання об'єкта за завданими критеріями [2].

Ідентифікація є початковим етапом визначення ринкової вартості товарів, з неї починається проведення експертизи. В результаті ідентифікації визначається відповідність товару встановленим вимогам, внаслідок чого встановлюється справжність (оригінальність) товару. При виявленні невідповідності констатується фальсифікація.

Після ідентифікації судовий експерт класифікує об'єкт за його належністю та ознаками. Класифікація являє собою упорядкований на основі певних ознак розподіл товарів на класи і дрібніші підрозділи, незалежні один від одного, або такі, що потребують логічної послідовності і підпорядкованості [3].

Щодо визначення фактичного стану товару - питання товарознавчої експертизи може стосуватися об'єктів які знаходяться як у новому стані, так і ті, які були у використанні. Судова товарознавча експертиза дозволяє встановити фактичні дані, що підтверджують або спростовують відповідність характеристик досліджуваних об'єктів товарного походження базовим (нормативним) значенням, а також встановлення дефектності виробів і обставин, при яких відбулося зниження їх якості (фактичних даних, пов'язаних з дотриманням (недотриманням) правил упаковки, маркування, зберігання, транспортування та ін.).

Наявність дефектів суттєво впливає на ринкову вартість товарів. Дефект – недолік, або нездатність функціонувати внаслідок такого недоліку [4]. Це локальне (місцеве) порушення внутрішнього стану об'єкта, що полягає в зміні (погіршення або поліпшення) окремих показників за конструктивним або естетичними властивостями.

Для визначення ринкової вартості товарів застосовують такі основні методичні підходи: витратний, дохідний, порівняльний.

Дохідний підхід базується на врахуванні принципів найбільш ефективного використання та очікування, відповідно до яких вартість об'єкта оцінки визначається як поточна вартість очікуваних доходів від найбільш ефективного використання об'єкта оцінки, включаючи дохід від його можливого перепродажу.

Порівняльний підхід ґрунтується на врахуванні принципів заміщення та попиту і пропонування. Порівняльний підхід передбачає аналіз цін продажу та пропонування подібного майна з відповідним коригуванням відмінностей між об'єктами порівняння та об'єктом оцінки.

Витратний підхід ґрунтується на врахуванні принципів корисності і заміщення та передбачає визначення поточної вартості витрат на відтворення або заміщення об'єкта оцінки з подальшим коригуванням їх на суму зносу (знецінення).

Дослідження на етапі визначення ринкової вартості передбачають аналіз цінової інформації, що міститься в різних офіційних джерелах інформації.

Важливо акцентувати увагу на тому, що для отримання найбільш

достовірної інформації щодо ринкової ціни аналіз ринку досліджуваного товару необхідно проводити в конкретному регіоні, у конкретний період часу.

Сутність дослідження, проведеного судовим експертом товарознавцем, полягає у встановленні за допомогою спеціальних знань в області товарознавства фактичних даних, що свідчать про товарні характеристики виробів, відхилення від нормативних документів, з метою визначення фактичного стану виробу й причин його зміни для визначення їх ринкової вартості.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440 «Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальна оцінка майна і майнових прав» зі змінами та доповненнями.
2. Вікіпедія – свободна енциклопедія [Електронний ресурс]. – <http://wikipedia.org>. – (дата звернення: 09.010.2019). вікіпедія.
3. Экспертная оценка товаров: учеб. пособ. 2-е издание / [Архипов В.В.] – К.: Вид-во „Центр учебной литературы”, 2016. – 36 с.
4. Данилюк Л.І. Методика визначення вартості майна : товарознавча методика / А.І. Лозовий, О.С. Донцова. –Х.:ХНДІСЕ, 2004. – 15 с.

Король Анна Валеріївна, старший судовий експерт відділу досліджень у сфері інформаційних технологій Запорізького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

СПЕЦИФІКА ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІЛИХ РЕЧЕЙ У ФІЛАТЕЛІЇ

Одним із напрямків проведення судово-мистецтвознавчої експертизи є дослідження об'єктів філателії із встановленням їх культурної та/або історичної цінності. Філателія – колекціонування знаків поштової оплати – марок, етикеток, ярликів, поштових календарних та спеціальних погашень (штемпелів), штампів та ін., а також конвертів, карток, листівок зі знаками поштової оплати – надрукованими (цільні речі) та наклеєними (цілі речі) [1, с. 280]. Однак, слід зазначити, що конверти, листівки, бланки та інші речі, на яких відсутні знаки поштової оплати, не відносяться до об'єктів філателії, хоча вони залишаються об'єктами мистецтвознавчих досліджень. Такі предмети пов'язані з історичними подіями, особами та характеризують історичні епохи. Виключення становлять листи домарочного періоду,